

Kto ty jesteś?

POLAK MAŁY

Miesięcznik dla dzieci

nr 5 (31) maj 2023

Drodzy!

Nie wiemy, w którym momencie trafi do Was ten numer, ale wiedzcie, że myśłami i sercem jesteśmy z każdym i każdą z Was. Czasy są trudne i niespokojne. Na pewno przeżywacie dużo trudnych emocji. Wierzmy, że macie wsparcie w waszych rodzinach i macie z kim porozmawiać o swoich przemyśleniach i obawach. Mamy nadzieję, że ten numer pozwoli Wam miło spędzić czas i oderwać się od bieżących wydarzeń.

Redakcja Kuriera Galicyjskiego

Nastała wiosna, pora radosna!

Witajcie!

Oj, nie wiem, czy będziecie miały czas na czytanie kolejnego numeru naszego miesięcznika... A to dlatego, że już mamy maj, już mamy połowę wiosny, już świat jest tak kolorowy, że oczy nie nadążają zarejestrować całego bogactwa barw kwiatów i siadających na nich motyli czy owadów. Coraz trudniej w koronach drzew dojrzeć gniazda ptaków...

Listki

Kto mieszka w małym pąku
na ogromnym drzewie?
Nie wiesz?

Małe listki pierzaste,
co wychodzą drżące
w słońce.

Listki-piórka zielone,
jak piskłeta wiosną rosną.
Trzepoczą na gałązkach,
aż się robi wkoło
wesoło.

Tadeusz Kubiak

Majowy deszcz

W pewien rano majowy
spadł dzieciakom na głowy.
Spadł na kwiaty i liście
ciepło... krótko... rzęściecie...
Pogwarzył coś o wiosnie...
Ucichł...

i wszystko rośnie!

Stefania Szuchowa

Czy wiesz, że...

Znamy prawie dziesięć tysięcy różnych gatunków trawy. Jeden hektar gęstego pięknego trawnika wydziela tyle samo tlenu, co hektar lasu. Dlatego w miastach trzeba jak najwięcej zieleni.

Piękne są góry i lasy
I róże zawsze ciekawe,
lecz z wszystkich cudów natury
jedynie poważam trawę.

ks. Jan Twardowski

Siejmy trawę, gdzie tylko jest to możliwe!

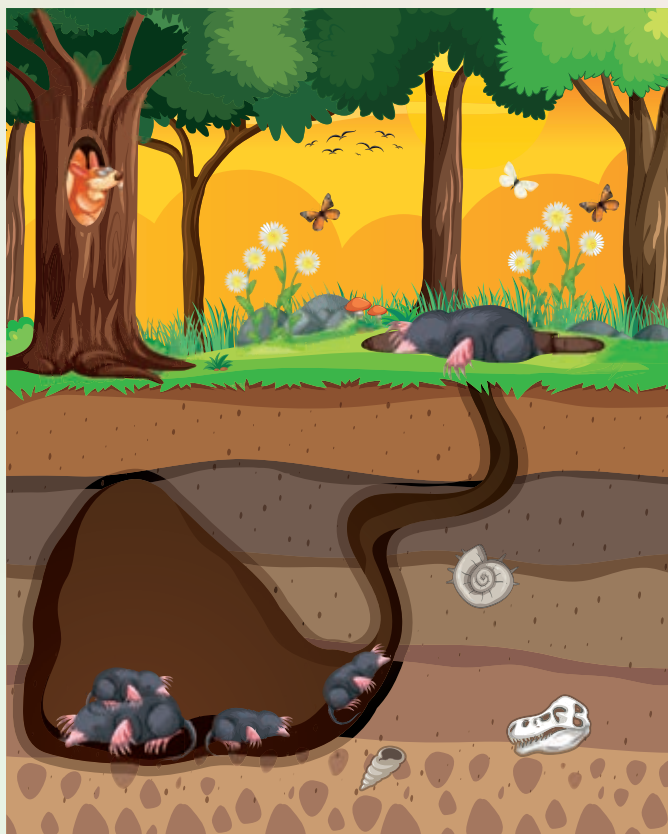
Kret

Wędrując przez pola i lasy, uważajcie na świeżo usypane krecie kopce czy norki mieszkańców pól.

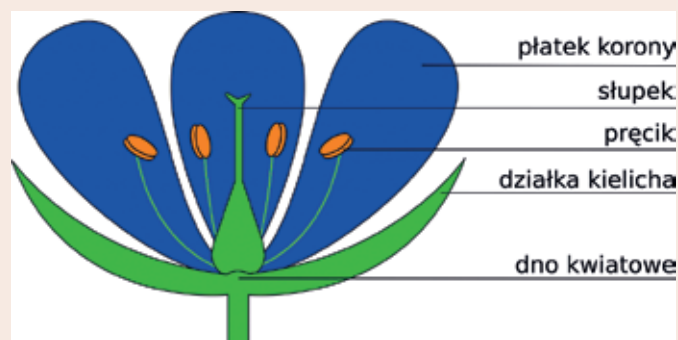
Czy wiesz, że...

Kret jest samotnikiem żyjącym pod ziemią. Ma długość od 12 do 15 cm. Jest prawie ślepy. Ma bardzo dobry słuch, chociaż nie ma uszu. Dzięki wąsikom czuciowym skierowanym do przodu jego węch jest bardzo dobry. Żywi się dżdżownicami i larwami owadów. Samiczki kreta są bardzo pracowite. Potrafią przez półtorej godziny zbudować cztery kretowiska, czyli przesypać 8 kg ziemi. Jest to stokrotnie więcej, niż same ważą. Krety nie są szkodnikami. Kopiąc długie korytarze, nawadniają i wietrzą ziemię. Niestety ludzie ich nie lubią, ponieważ podczas kopania korytarzy krety mogą uszkodzić korzenie roślin, a ich kretowiska niszczą trawniki.

Wre praca w polu – zboże wyrosło już wysoko, a rolnicy wysiewają jeszcze len i fasolę. W maju mamy całą gamę odcieni zieleni (trawy, krzewy, listki na gałązkach drzew liściastych i iglastych). W dużych miastach jest coraz mniej zieleni. Liczy się każda trawka, każda, nawet najdrobniejsza, roślina. Ratujmy zielen, szczególnie w miastach.

Schemat budowy kwiatu

W sadzie zakwitają drzewa i krzewy owocowe. Ich kwiaty są białe i różowe.

Pojawiają się także pszczoły. Ich przysmakiem jest słodki nektar kwiatowy. Podczas zbierania nektaru pszczoły przenoszą pyłek z pręcików jednych kwiatów na słupki innych. W ten sposób dochodzi do zapylenia. Następnie pyłek dostaje się do wnętrza słupka, więdną płatki i usychają pręciki, a słupek rozrasta się w owoc.

Jabłoneczka

Jabłoneczka biała
Kwieciem się odziała;
Obiecuje nam jabłuszka,
Jak je będzie miała.

Mój wietrzyku miły,
Nie wiej z całej siły,
Nie otrącaj tego kwiecia,
Żeby jabłka były.

Maria Konopnicka

Sady wyglądają jak panny młode czy dziewczyny na festynach ludowych: drzewa i krzewy owocowe pokryte kwiatem i otoczone rojem owadów.

Przyroda już bardzo aktywnie budzi się do życia! Nie sposób usiedzieć w domu... A więc – do zabawy!!!

Wyliczanka

Tutaj łąka, tam biedronka –
idzie niebem śpiew skowronka.
Za słowikiem stoją bzy.
Będziesz ty!
Ale słoty poprzez płoty
niosą ciemnych chmur namioty
nad bajorem mgła.
Będę ja?
Noc katula się po niebie,
lis za kretem dróżki grzebie,
ma na łapkach szron.
Kto to będzie?
On!

Stanisław Grochowiak

Czy wiesz, że...

Jedna sosna wytwarza tlen dla trzech osób, a duże drzewo liściaste – dla kilkudziesięciu ludzi. Każdy liść lub igielka to mała fabryka różnych dobrych substancji. Nic dziwnego, że za wycięcie drzewa trzeba zapłacić wysoką karę.

Zagadki

Jest wielki, mocny, dumny,
ma żółędzie w czapczkach.
Ucieszą się z tych żółędzi
i dzik, i wiewióreczka.

Mówią o niej, że płacze,
lecz to zwykłe plotki.
Ona cieszy się, że wiosną
znow będzie mieć kotki.

Nosi z igieł sukienkę i zimą,
i wiosną.
Jest wysoka i smukła,
szyszki na niej rosną.

Pień ma biały, drobne listki,
trudów się nie boi.
Tam, gdzie drzewa nie chcą
rosnąć, ona dzielnie stoi.

Sypie kasztanami,
ma liście podobne do dłoni,
a latem w jego cieniu
miło jest się schronić.

Zawsze zielony,
igieł nie gubi.
W bombki i lampki
stroić się lubi.

Wierzę, że wszyscy potraficie odgadnąć powyższe zagadki. Proponuję, żebyście sprawdzili, które drzewa rosną w waszej okolicy. Mamy wiosnę. Potem będą lato i jesień. Drzewa kwitną, potem owocują, a jesienią przygotowują się do zimowego odpoczynku. A my winniśmy dbać o każde drzewo, bo każde pochłania dwutlenek węgla i produkuje dla nas tlen.

Majowe święta

Cześć!

Tu Hania. Dzisiaj nie byłam w szkole, i wczoraj, i przedwczoraj. I jutro nie idę! Mama też nie chodzi do pracy. I wcale nie dlatego, że jesteśmy chore. (...) Właściwie nie wiedziałam, co to jest. W telewizji mówili, że to się nazywa długi weekend*. (...) zapytałam więc mamę, co się stało z tym weekendem, że się tak rozciągnął. I czy nie można by tak zrobić z innymi. Mama najpierw zaczęła się śmiać, że weekendy to nie są majtki na gumce ani rajstopy, żeby je rozciągać. A potem powiedziała, że ten weekend jest taki długi z powodu świąt.

Zdziwiłam się, bo święta to przecież Boże Narodzenie i Wielkanoc, ale mama powiedziała, że nie tylko. I że jest jeszcze całe mnóstwo różnych świąt. I na przykład **1 maja** to **Święto Pracy**, które ma przypominać ludziom na całym świecie, że praca jest bardzo ważna. **2 maja** – **Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej**. A **3 maja** to nasze polskie święto – rocznica uchwalenia **Konstytucji 3 maja**. I jest po to, żebyśmy pamiętali, że byliśmy pierwszym państwem w Europie, które miało własną konstytucję. (...) Okazało się, że jest też

Międzynarodowe Święto Przytulania, Święto Tańca i nawet Święto Pluszowego Misia! I mnóstwo innych. (...) Każde święto ma swój własny dzień i swoje rytuały.

według **Roksany Jędrzejewskiej-Wróbel**

*weekend – (czytaj: likend) koniec tygodnia; od piątku po południu do końca niedzieli.

3 Maja

Z dawna Polski Tyś Królową, Maryjo!

Ty za nami przemów słowo, Maryjo!

Miej w opiece Naród cały,

Który żyje dla Twej chwały,

Niech rozwija się wspaniały, Maryjo!

Majowe święta – kto je spamięta?

Maj we święta obfituje,
Więc kalendarz się raduje,
Bo ma kartki kolorowe
Na czerwono zabarwione.

Pierwszy maja – Święto Pracy,
Więc świętują dzień rodacy.
W Europie całej znany
Narodowym jest nazwany.

Drugi maja – Flagi Święto,
Więc powiewam rozciągniętą
Flagą biało-czerwoną
Przez siebie zrobioną.

W dniu trzeciego, też majowa
Konstytucja uchwalona,
Od tej pory prawa znamy
Obowiązków przestrzegamy.

Potem data ósmy, w maju
Pokonanie wrogów kraju,
Odzyskanie Niepodległości,
Po wojnie pokój w Polsce zagościł.

Dziewiąty maja – też data znana,
Świętuje Unia krajów zbratana,
Dwadzieścia osiem państw w Europie
Święto Unii jest na topie.

Na tym koniec dat patriotycznych
W miesiącu maju tak bardzo licznych,
Maj wiele jeszcze innych świąt ma,
Kalendarz wszystkie dobrze je zna...

Dzień strażaka i hutnika,
Dzień drzewiarza i leśnika.

Święto Niezapominajki,
W bibliotece święto bajki.

Dzień pielęgniarki
i kominiarza.
Ach! Ile świąt się
w maju zdarza!

A to nie koniec,
jest jeszcze wiele,
Kosmosu świętują
przyjaciele.

I Dzień jest obchodzony Mamy
Na całym świecie wszystkim znany!

Agata Dziechciarzyk

3 Maja 1791 roku

Przed Zamkiem Królewskim snuły się tłumy. Gwałtowna i radosna ciekawość ogarnęła stolicę. Idą, idą, idą – wszyscy do Zamku. Tam jadą karoce pozłociste, czarne, czerwone. Tu wchodzi na schody rój strojnych panów.

Między nimi ciemne stroje mieszczan i białe, kwieciste mieszczek. I panie jakieś wielkie śpieszą na ganek Zamku; w srebrzystych, cudnych sukniach, jak wielkie motyle, świecą na słońcu. A toż zdaje się, że zaraz chyba i kamienice ruszą na Zamek.

Lecz kamienice stoją. Za to słońce jasne i gorące wchodzi razem z tłumem do sejmowej Sali i wszystko cudownym blaskiem złoci.

Krystek biegł wśród tłumów z innymi chłopcami. Zakładał się z nimi, że wejdzie do Zamku, choć straż dzieci nie wpuszcza.

I rzeczywiście udało mu się jakimś bocznym wejściem na galerię do Sali Sejmowej dostać. Wcisnął się między ludzi i spojrzął. Serce zabiło mu gorąco.

Galeria była na górze. W dole zaś sala ogromna, niby kościół największy, i cała szczelnie wypełniona. U samego końca czerwone wielkie krzesło, a na nim – król*.

Dopiero po chwili, kiedy się Krystek uspokoił i przestało mu w głowie szumieć, usłyszał, że ktoś mówi.

Widać już Konstytucja była przeczytana, a teraz posłowie mówili jeden po drugim, którzy za, a którzy przeciw.

Wreszcie sam król się podniósł i prosił, by głosować.

A wszyscy wraz przyjęli Konstytucję, wołając:
– Zgoda! Zgoda! Wiwat Konstytucja!

Przerwała się skupiona cisza sali na dobre. Ruszyli wszyscy ze swoich miejsc do tronu, wołając:

– Zgoda!

W radosnej wrzawie zniknęły głosy tych paru, co się przeciw Konstytucji opowiadali. Krystek płakał, a widział, że koło niego płakali i inni, więc się nie wstydził. Mignęły mu w tłumie twarze rodziców. Matka machała chustką i płakała.

A król tymczasem wszedł na wysokie, czerwone swoje krzesło. Widać go teraz było wyraźnie. Słońce schowało się już za okna sali. Panował w niej cień błękitnawy. Biały mundur, który król miał na sobie, świecił w tym cieniu. Twarz króla stała się jasna i młoda. Zdawało się, że stoi tam nie starzejący się król, ale świetny młodzieniec.

– Przysięgam Bogu i żałować tego nie będę. Proszę waszmość panów, kto kocha ojczyznę, niech idzie ze mną do kościoła wykonać tę samą przysięgę!

A wtedy ruszyli wszyscy do drzwi, wołając, ile kto miał siły w piersiach: „Wiwat Konstytucja narodowa! Wiwat król! Wiwat wszystkie stany!”

Maria Dąbrowska

*ostatni polski król – Stanisław August Poniatowski

Dzień Matki – 26 maja

Matka

Dziecię! Jest mnóstwo Aniołów w niebie,
Co każdy krok twój strzegą z obłoku!
Lecz tu na ziemi tak blisko ciebie,
Czuwa twój Anioł z łezką na oku!
On cię ochrania skrzydły swojemi,
A więc go kochać i czcić potrzeba!
Bo kto zasmuci Anioła ziemi,
To jakby smucił Aniołów z nieba!
Czcij więc i kochaj matkę jedyną,
Bo to twój Anioł, droga dziecino!

Władysław Bełza

Zielone Świątki (28 maja 2023)

Zielone Świątki – to ludowa nazwa święta kościelnego Zesłania Ducha Świętego na apostołów i Marię z Nazaretu uznanego za jedno z najstarszych i największych świąt w kościelnym kalendarzu liturgicznym, które początkowo łączone z Wielkanocą. Później, od IV wieku, zaczęto je obchodzić jako odrębne święto, w niedzielę i poniedziałek, siedem tygodni – czyli pięćdziesiąt dni po Wielkanocy, pomiędzy 10 maja i 13 czerwca, a więc w pełni wiosny i bujnego rozkwitu roślin.

Czy wiesz, że...

Z obchodami kościelnymi Zielonych Świątek w przeszłości łączyły się obrzędy ludowe powitania wiosny, święta rolnicze i pasterskie, różne ciekawe zwyczaje i zabawy.

Powszechny był zwyczaj majenia ścian domów, wrót i płotów zielonymi, najczęściej brzożowymi gałęziami. Podwórka zaś i podłogi wyścielano grubo tatarakiem. Zwyczaj ten przetrwał do dnia dzisiejszego. I w imię tradycji, w Zielone Świątki (Zesłanie Ducha Świętego, Pięćdziesiątnica, potocznie Zielone Święta) zarówno w zagrodach wiejskich, jak i w miejskich domach i kościołach pojawiają się dekoracje z brzożowych gałązek oraz dzbany i wazony ze świeżym tatarakiem.

Z Zielonymi Świątkami coraz częściej łączyły się różne zabawy i rozrywki, zwane majówkami. Były to przeważnie podmiejskie zabawy na

świeżym powietrzu. W laskach czy na polanach urządzano tereny zabaw i gier, huśtawki i karuzele, polowe restauracje, podesty do tańca, odbywały się przedstawienia i występy kuglarzy.

*Według Barbary Ogrodowskiej
„Polskie obrzędy i zwyczaje”*

Mądrość ludowa...

Do Świętego Ducha
nie zdejmuj kożucha,
i po Świętym Duchu
choź czasem
w kożuchu.

Mokre
Zielone Świątki
dają tłuste
Boże Narodzenie.

Jeśli w Świątki
deszcz pada,
wielką biedę
zapowiada.

A jak burze
w maju częste,
to snopki
w żniwach gęste.

Deszcz majowy – czyste złoto!
Gburze pospiesz się z robotą.

Kiedy maj zimny, a w czerwcu pada,
gospodarz pełne stodoły posiada.

Przyroda pięknem nas otacza, ale nie sposób zapomnieć, że wciąż toczy się wojna..., że wciąż jest bardzo niebezpiecznie i w lasach, i w polach, i nad rzeczką czy stawem... Miasta i wsie... spalone i zbombardowane, ale obsypane kwieciami czeremchy i starych drzew owocowych wzbudzają w nas wiarę w lepsze, spokojniejsze jutro...

Życzę Wam tego z całego serca. Zawsze. A zwłaszcza w przededniu Waszego święta – Międzynarodowego Dnia Dziecka.

Kiedy będziemy duzi

Kiedy będziemy duzi
nie będzie tych smutnych bloków:
rano dzieci wybiegną na trawę,
wykąpią się w czystym potoku.

Sad będzie niedaleko,
narwą sobie malin pachnących.
Chleb zjedzą, zsiadłe mleko.
Pójdą uczyć się ziół, ptaków na łące.
Będą miały konia, kota i psa,
i siekierkę, i taczkę zieloną,
i nawiozą na wieczór drwa,
żeby ogień smolny wolny zapłonął.
A oddechy nocy będą świeże i zdrowe.
Ćmy do świec płonących będą lecieć.
I nie będzie pękał hukiem odrzutowiec
nad spokojnym snem dzieci.

Joanna Kulmowa

Tego Wam z całego serca życzę! Do kolejnego spotkania!

Babcia Kazia

Pismo jest redagowane przez zespół „Kuriera Galicyjskiego”.
Adres do korespondencji: Kurier Galicyjski – Kto ty jesteś?,
Lwów 79057, Ukraina.

Львів 79057, ул. Мельника 22/3, вул. Мельника 22/3,
telefon redakcji: +38 0980712564,
e-mail: nowykuriergalicyjski@gmail.com

Wydawca Stowarzyszenie „Kurier Galicyjski”.

Видавць ГО „Кур’єр Галицький”.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія КВ № 24707-14647 Р

видане Державною Реєстраційною Службою України 17.02.2021 р.
Świadcтво rejestracji: seria KW nr 24707-14647 R wydane przez
Państwową Rejestracyjną Służbę Ukrainy 17.02.2021.

Tytuł jest dostępny na licencji Creative Commons. Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowa.

Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Stowarzyszenia „Kurier Galicyjski”. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji i o posiadaczach praw – Stowarzyszenie „Kurier Galicyjski”.

Kod prenumeraty

УКРПОШТА

68416

46299

***Kocham Cię,
Mamo!***